

Persoonlijk verslag van dr. Lenglet

Herdenking van 6 september 2004

Zeer geachte aanwezigen,

(...)

Precies zestig jaar geleden stond ik tezamen met Burgemeester Moonen, Joop Hoffmans en Vincent Hoffmans voor het Raadhuis. Op dit ogenblik herdenken wij het drama, dat zich daar in het begin van de middag heeft afgespeeld. Wij herdenken de executie van Burgemeester Moonen en van de gebroeders Hoffmans. Een fusillade waaruit Vincent Hoffmans levend ontkwam.

Ik vind dat wij hem hier het eerst moeten gedenken, omdat hij zijn verdere leven de ernstige lichamelijke en geestelijke gevolgen van de ontstellende spanning van de fusillade en de zware lichamelijke verwondingen daarvan en van de ontsnapping daarna heeft moeten dragen.

(...)

Joop, nog zo jong en ook volkomen onschuldig, zoals de anderen, moet voor ons het teken zijn dat het bezit van absolute macht kan leiden tot moord op jong en onschuldig leven. Ook hem herdenken wij met ere.

Een zelfde lijden is er ook al zestig jaar voor de familie van Burgemeester Moonen. En dit, ondanks het feit dat wij vanaf 6 september 1944 en op dit moment van de herdenking van zijn executie kunnen zeggen "Hij stierf als een groot man, beheerst en moedig en daardoor een blijvend voorbeeld voor ons allen".

En daarbij moet ik vaststellen, hij was de redder van mijn leven. Dankzij hem sta ik hier: hij bewerkte mijn vrijlating, nadat ik een lange tijd mede veroordeeld was tot de executie.

(...)

De willekeur van de fusillade van drie onschuldige mensen hier, zestig jaar geleden, komt duidelijk uit in de korte historische samenvatting, die ik als zeer nauw betrokkene van deze gebeurtenis wil geven.

(...)

Het begon na mijn spreekuur. Ik was toen juist vijf maanden in Waalwijk als huisarts gevestigd. Ik ging als commandant van de Rode Kruis colonne naar de Rode Kruis hulppost onder het Raadhuis.

Daar was alles in rep en roer ten gevolge van de gevangenneming van Burgemeester Moonen en de broers Hoffmans en van de dreiging met executie als de N.S.B landwachters, opgesloten door de Ondergrondse, niet binnen één uur vrijgelaten zouden worden.

Duidelijk was niet wie mogelijkheden tot contact met de Ondergrondse had en wie er nu werkelijk contact had. Een bericht, of was het een gerucht, kwam op het politiebureau binnen. De N.S.B landwachters zouden heel gauw worden vrijgelaten. Op verzoek van de politie was ik bereid dit bericht aan de Duitse commandant over te brengen en tevens deed ik hem het verzoek niet tot executie over te gaan.

Hierna ging ik naar mevrouw Moonen, wonende aan het Raadhuisplein, om haar bij te staan in de enorme spanning waarin ook zij wel moest verkeren. Bij haar waarschuwde ik telefonisch mijn echtgenote om te vertellen waar ik was.

Na enige tijd, hoe lang weet ik niet meer, werd ik daar opgehaald door de SS. Zij wisten dat ik bij mevrouw Moonen was, omdat Burgemeester Moonen daartoe gedwongen door de SS, mijn echtgenote had gebeld om te vragen waar ik was. Zij was blij hem te kunnen vertellen dat ik bij zijn vrouw was, niet wetend wat de gevolgen konden of zouden zijn. De commandant was woedend, omdat mijn mededeling over de N.S.B landwachters niet juist was geweest en omdat ik niet de naam wilde noemen van degene die mij deze boodschap gegeven had.

Ik werd daarom geplaatst bij degenen, die gefusilleerd zouden worden. Hoe lang ik daar gestaan heb weet ik ook niet meer. Een eeuwigheid lijkt het mij als ik alles naga wat ik daar overdacht heb, zeer kort schijnbaar toen het geluk van het "entlassen werden" beleefd werd.

Dit "entlassen werden" van mij, volgde niet zo zeer op onze herhaalde betuigingen van onschuld als wel op het bepleiten van Burgemeester Moonen van de onschuld van de gebroeders Hoffmans en van mij.

Waarom werd ik alléén vrijgelaten? Misschien heeft de Rode Kruis armband, die ik droeg, invloed gehad.

(...)

Op ons verzoek werd de executie weer uitgesteld. De N.S.B landwachters zouden toch worden vrijgelaten? En op verzoek van de onverschrokken Burgemeester Moonen werd daarna de plaats van de mogelijke executie bepaald achter het Raadhuis. Dit omdat anders zijn echtgenote en dochter alles zouden kunnen zien gebeuren.

Na mijn vrijlating ben ik als een bijna gebroken man naar huis gefietst. Echter, nadat mijn vrouw mij gekalmeerd en getroost had, ging de telefoon.

Van de Rode Kruispost was er de mededeling dat er gewonden waren achter het Raadhuis. De beide andere artsen waren niet bereikbaar of ondergedoken en of ik maar wilde komen helpen.

Alle moed verzameld en op de fiets terug naar het Raadhuis door de straat waar vele gewapende Duitsers liepen. Achter het Raadhuis de ontstellende gevolgen van de executie, reeds door een laken afgedekt. De vluchtweg van Vincent volgend, vond ik hem in de sloot over de dijk.

Met behulp van Rode Kruis helpers en van Zuster Irmgard, overste van het Sint Nicolaas Ziekenhuis, brachten wij Vincent naar het ziekenhuis. Vandaar bracht ik hem met de auto van Mulders-Sars naar het Groot Ziekengasthuis in Den Bosch naar Dr. Karthaus. Hier ben ik lang gebleven om de gevolgen van de executie te beoordelen en om bij de beginnende behandeling te zijn.

's Avonds om tien uur pas thuis bij mij vrouw, voor wie 6 september 1944 ook tot een verschrikking was geworden en dat na de uitbundigheid van 5 september (mijn zeventwintigste verjaardag) omdat wij met iedereen dachten op die "dolle dinsdag" al bijna bevrijd te zijn!

Enige jaren geleden heb ik de kinderen van de hoogste klassen van de Burgemeester Moonenschool verteld over Burgemeester Moonen en het drama van 6 september. Voor hen heb ik uiteraard vooral de moedig en vastberaden houding van Burgemeester Moonen belicht. Ik heb tegen deze kinderen gezegd: "moge Burgemeester Moonen een voorbeeld zijn van trouw aan zijn taak en ideaal, een voorbeeld van moed en kalmte in levensbedreigende omstandigheden. Een voorbeeld van een mens die gelooft, een mens die weet dat hij in zo'n situatie, zo vlak voor de dood, Gods hulp nodig heeft. Wij bidden dat hij zo'n voorbeeld altijd voor ons mag blijven en bidden wij ook dat ons land nooit meer door zo'n plaag geteisterd mag worden".

(...)